

केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना
अंतर्गत नागरी व ग्रामीण / आदिवासी क्षेत्रातील
अंगणवाडी केंद्र इमारत भाडे वाढ करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एबावि-२०१५/प्र.क्र.३०७/का.६
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- १७ जानेवारी, २०२०

- वाचा :-** (१) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र.एबावि-२०१५/प्र.क्र.३०७/का.६,
दिनांक १५ मे, २०१७
(२) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र.एबावि-२०१७/प्र.क्र.३४८/का.६,
दिनांक ३० जून, २०१८
(३) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई यांचे
जा.क्र.एबाविसेयो/अं.वाडी-भाडे दर/२०१९/६००९, दिनांक २१/११/२०१९ चे पत्र.
(४) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई यांचे
जा.क्र.एबाविसेयो/अं.वाडी-भाडे दर/२०१९/६००९, दिनांक २१/११/२०१९ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना बळकटीकरण व पुनर्संरचना अंतर्गत नागरी व ग्रामीण / आदिवासी क्षेत्रातील अंगणवाडी केंद्र इमारत भाडे वाढ करण्यास वाचा क्र.१ येथील महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र.एबावि-२०१५/प्र.क्र.३०७/का.६, दिनांक १५ मे, २०१७ अन्वये परवानगी देण्यात आली आहे.

तथापि, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत भाडे तत्त्वावरील कार्यरत अंगणवाड्यांमध्ये मुलभुत सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने सदर शासन निर्णयामधील नमूद अटी व शर्तीमध्ये सुधारणा करणे आवश्यक असल्याने तसेच सुधारित भाडे वाढ करणे याकरिता सुधारणा करणेबाबत आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांनी संदर्भाधिन क्र.३ व ४ येथील पत्रान्वये प्रस्ताव सादर केला आहे. केंद्र शासनाने अंगणवाडी सेवा मधील विविध बाबींच्या दरामध्ये सुधारणा केली असून त्याप्रमाणे सुधारित दर लागू करण्यास संदर्भाधिन क्र.२ येथील दिनांक ३० जून, २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. त्याअनुषंगाने आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने संदर्भाधिन क्र.१ येथील दिनांक १५ मे, २०१७ येथील शासन निर्णय अधिक्रमित करून केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत नागरी, ग्रामीण व आदिवासी क्षेत्रातील अंगणवाडी केंद्र इमारत भाडे वाढ करणेबाबत सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत नागरी व ग्रामीण / आदिवासी क्षेत्रातील अंगणवाडी केंद्र इमारत भाडे वाढ करण्याबाबत संदर्भाधिन क्र.१ येथील दिनांक १५ मे, २०१७ रोजीचा शासन निर्णय अधिक्रमित करून खालीलप्रमाणे नमूद अटी व शर्तीच्या अधिन राहून शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

- (१) ग्रामीण/आदिवासी क्षेत्रातील अंगणवाडी केंद्र/ मिनी अंगणवाडी केंद्र रु.१,०००/-
- (२) नागरी क्षेत्रातील (नगरपालिका/परिषद/ महानगरपालिका) रु.४,०००/-
- (३) महानगर (Metropolitan) रु.६,०००/-प्रतिमाह

अटी व शर्ती :-

- १) ग्रामीण व आदिवासी क्षेत्रात अंगणवाडी / मिनी अंगणवाडी इमारतींचे निर्धारित केलेले मासिक भाडे रु.१,०००/- अनुज्ञेय राहिल. सदरचे मासिक भाडे हे स्थानिक कर, मॅटेन्स, इतर अनुषंगीक कर तसेच वीजबिलासह निर्धारित राहिल.
  - २) नगरपालिका / परिषद व महानगरपालिका (महानगर Metropolitan शहरे वगळून उदा. मुंबई) कार्यरत अंगणवाडी केंद्राकरिता निर्धारित केलेले मासिक भाडे हे स्थानिक कर, मॅटेन्स, इतर अनुषंगीक कर तसेच वीजबिलासह रु. ४,०००/- अनुज्ञेय राहिल. परंतु सुमारे २५० स्क्वे. फुट ते ५०० स्क्वे. फुट इतके क्षेत्रफळ असलेली इमारत ही शौचालय, पिण्याचे पाणी, सांडपाण्याची सोय इत्यादी मुलभूत सोयीयुक्त राहिल. तसेच इमारतीचा पूर्णवेळ ताबा अंगणवाडी सेविकेकडे राहिल. वर नमुद मुलभूत सुविधा नसलेल्या इमारती नाईलाजास्तव अथवा त्या क्षेत्रात अशा इमारती उपलब्ध नसतील अशावेळी स्थानिक कर, मॅटेन्स, इतर अनुषंगीक कर तसेच वीजबिलासह रु.३,०००/- प्रतिमाह भाडे अदा करण्यात यावे. सदर इमारत अंगणवाडी केंद्रासाठी भाडेतत्वावर घेताना इमारतीचा ताबा घेतेवेळी इमारत योग्य व पुरेशी असल्याचे तसेच पाणी, शौचालय, वीज पुरवठा इत्यादी मुलभूत सुविधा तपासण्यासाठी संबंधीत अंगणवाडीच्या लाभार्थी पालकांची पंचकमेटी नेमून त्यांचे प्रमाणपत्र घेण्यात यावे.
  - ३) महानगर (Metropolitan) मध्ये अंगणवाडी केंद्रासाठी स्थानिक कर, मॅटेन्स, इतर अनुषंगीक कर तसेच वीजबिलासह प्रतिमाह रु.६,०००/- प्रतिमाह भाडे निर्धारित करण्यात आले आहे. पूर्णवेळ ताबा असणारी व शौचालय, पिण्याचे पाणी, सांडपाण्याची सोय, इत्यादी मुलभूत सुविधा असलेली सुमारे २५० स्क्वे. फुट ते ५०० स्क्वे. फुट इतके क्षेत्रफळ असलेली इमारत असल्यास रु.६,०००/- एवढे मासिक भाडे अदा करण्यात यासाठी स्थानिक कर, मॅटेन्स, इतर अनुषंगीक कर तसेच वीजबिलासह प्रतिमाह येऊ शकेल. जर एवढे क्षेत्रफळ असलेली, वर नमुद मुलभूत सुविधा असलेली इमारत उपलब्ध नसल्यास सदर इमारतीचा पूर्णवेळ ताबा घेऊन स्थानिक कर, मॅटेन्स, इतर अनुषंगीक कर तसेच वीजबिलासह प्रतिमाह रु. ५,०००/- प्रतिमाह भाडे अदा करण्यात यावे. सदर इमारत अंगणवाडी केंद्रासाठी भाडेतत्वावर घेताना इमारतीचा ताबा घेतेवेळी इमारत योग्य व पुरेशी असल्याचे तसेच पाणी, शौचालय, वीज पुरवठा इत्यादी मुलभूत सुविधा तपासण्यासाठी संबंधीत अंगणवाडीच्या लाभार्थी पालकांची पंचकमेटी नेमून त्यांचे प्रमाणपत्र घेण्यात यावे.
  - ४) महानगर (Metropolitan) शहरात राज्यातील मुंबई शहर मुंबई उपनगर या जिल्ह्यातील महानगरपालिकेचा समावेश असेल.
  - ५) इमारत भाडे तत्वावर घेतेवेळी अंगणवाडी केंद्र सदर इमारतीत कार्यरत असेपर्यंत इमारतीचा पूर्णवेळ ताबा हा अंगणवाडी सेविकेकडे राहिल. इमारत भाडेतत्वावर घेतेवेळी देण्यात येणाऱ्या भाडे दरात इमारत मालकाकडून एक पंखा, एक ट्यूबलाईट किंवा एक बल्ब, ही सुविधा उपलब्ध करून घेण्यात यावी. याकरीता वेगळे भाडे अदा करण्यात येऊ नये.
२. वरीलप्रमाणे नमुद करण्यात आलेल्या अटी व शर्तीचे तंतोतंत पालन होत असल्याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांची राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००११७१०५८३५००३० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ला.रा.गुजर)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मंत्री, महिला व बाल विकास, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- २) मा. राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ३) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई
- ४) आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ५) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक
- ६) अपर मुख्य सचिव (नियोजन विभाग) मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहायक
- ७) अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग) मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहायक
- ८) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- ९) सर्व विभागीय आयुक्त
- १०) सर्व जिल्हाधिकारी
- ११) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १२) सर्व विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास विभाग
- १३) सर्व जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी (महिला व बाल विकास), जिल्हा परिषद
- १४) सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण / आदिवासी / नागरी)
- १५) महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र -१, मुंबई
- १६) महालेखापाल, लेखा परिक्षा, महाराष्ट्र-१, मुंबई
- १७) महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र -२, नागपूर
- १८) महालेखापाल, लेखा परिक्षा, महाराष्ट्र-२, नागपूर
- १९) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- २०) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २१) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
- २२) वित्त विभाग, (व्यय-६/अर्थसंकल्प-७) मंत्रालय, मुंबई
- २३) नियोजन विभाग, (का.१४७२), मंत्रालय, मुंबई
- २४) निवड नस्ती (कार्यासन ६)